

Opravné položky k pohledávkám

- 1) Legislativa
- 2) Příklad na tvorbu a zaúčtování opravných položek
- 3) Nastavení programu před vlastním zpracováním opravných položek
- 4) Tvorba a zaúčtování opravných položek
- 5) Tvorba a zaúčtování opravných položek u poplatků
- 6) Postup práce pro tvorbu opravných položek bez zaúčtování
- 7) Ruční evidence pohledávek
- 8) Opravné položky z Poplatků
- 9) Vysvětlivky, popis údajů a funkcí

1) Legislativa

Podle vyhlášky 410/2009 Sb. se u pohledávek tvoří opravná položka ve výši 10 % za každých ukončených devadesát dnů po splatnosti dané pohledávky.

Opravné položky se tvoří k účtům:	Nepoužívá:	Používá se od roku:	Opravná položka (evidenční účet)	Zaúčtování opravné položky (část za aktuální rok)	Zaúčtování opravné položky (část za minulé roky)
311			194	556	406*
312	PO	2012	191		
315		2012	192		
316		2012	193		
317	PO		195		
318	PO	2012	196		
351			197		
361	PO		198		
377			199		
462		2012	142		
464			144 (pův. 191)		
466	PO		146 (pův. 192)		
469			149 (pův. 193)		

* Prvotní použití metody. V roce 2012 se účet 406 používá pouze u účtů, ke kterým se opravné položky budou nově od roku 2012 vytvářet.

2) Příklad na tvorbu a zaúčtování opravných položek

V účetnictví je evidovaná pohledávka, která je zachycená na účtu 315 000, zní na 1300 Kč (splatnost je 1. 7. 2011) a k 31. 12. 2012 je zaplacen 300 Kč.

K 31. 12. 2012 lze vytvořit pohledávku ve výši 60% (548 dnů po splatnosti, tj. $548 \text{ dnů} / 90 \text{ dnů} = 6$ a $6 \times 10\% = 60\%$) z nezaplacené části pohledávky (1000 Kč). Opravná položka se vytvoří ve výši 600 Kč.

Zaúčtování se musí ale rozdělit na část za minulé roky a za aktuální rok.

Pouze v nabídce Poplatky se automaticky zaúčtování rozdělí na účet 406 a 556, i když je automatická operace tvořena pouze účty 556 a 194. Tato funkce je aktivní pouze v roce 2012.

	Kč	MD	Dal
Celková výše opravné položky	600		192
Opravná položka (183 dnů, tj. $2 \times 10\%$, tj. 20% za rok 2011)	200	406	
Opravná položka (365 dnů, tj. $4 \times 10\%$, tj. 40% za rok 2012)	400	556	

3) Nastavení programu před vlastním zpracováním opravných položek

3.1. Nastavení parametrů

Před zahájením tvorby opravných položek se nastaví parametry pomocí nabídek:

6. Účetnictví roku 2010 a vyšší

C.Parametry a číselníky, ost.akce

1.Parametry a číselníky zpracování

4.Parametry saldokonta

R.Parametry pro zpracování opravných položek

V parametrech se nastaví:

- číslo účetního deníku, do kterého se automaticky budou ukládat účtované opravné položky,
- poslední použité číslo dokladu (tj. požadované číslo mínus 1),

3.2. Číselník automatických operací

Do číselníku automatických operací se pro jednotlivé typy pohledávek se připraví odpovídající automatické operace zaúčtování odpisů. Musí být pouze typu Uct="O", Fce="I" (vygenerují se ihned po zadání operace). Vzorové zaúčtování je součástí distribuce číselníku automatických operací.

Použije se nabídka:

6.Účetnictví r.2010 a vyšší

C.Parametry a číselníky, ost.akce

1.Parametry a číselníky zpracování

4.Parametry pro saldokonto

4.Automatické operace

- pořízení (F2) nové autom.operace typu: Uct="O", Fce="I" (údaj „Dr“ a „Popis“ libovolný)

Například:

- pro účet 311 se vytvoří automatická operace :

Dr=P1, Popis="Opravná položka k 311", Uct="O", Fce="I" se zaúčtování MD 556 a Dal 194

P1 556 000M...

P1 194 000D...

4) Tvorba a zaúčtování opravných položek v programu KEO-Účetnictví

Úloha umí evidovat a zpracovat pohledávky, vytvářet opravné položky a zaúčtovat je z níže uvedených zdrojů. Funkce je umístěna v nabídkách saldokonta pod nabídkou „R. Opravné položky k pohledávkám“. Nabídka umožní výběr jednotlivých zdrojů pohledávek a jejich další zpracování:

- **Kniha vydaných faktur**
- **Kniha vnitřních dokladů**
- **Poplatky**
- **Ruční evidence.**

Způsob práce je stejný ve všech nabídkách. Vybírají se neuhrazené pohledávky nebo pohledávky, které již mají opravné položky. Liší se pouze tím, že do knihy vydaných faktur, vnitřních dokladů a poplatků se automaticky naplní „nezaplacené pohledávky“, u kterých je po splatnosti více než 90 dnů a již „zaplacené pohledávky“, které ale mají již zaúčtované opravné položky. U ostatní vlastní evidence je nutné si pohledávku „ručně“ pořídít a v dalších obdobích i aktualizovat výši nezaplacené částky.

Tvořit opravné položky lze kdykoliv, nebo jednorázově k 31. 12. Opravná položka nemusí být tvořena za každých 90 dnů. Vždy se dají tvořit opravné položky „k datu“ (dle zadání uživatele) v rámci účetního období, maximálně k 31. 12. To znamená, mám-li účetní období 10/2012, můžu tvořit opravnou položku např. k 31. 10. nebo k 30. 11. nebo k 31.12.

Pracovní postupy:

4.1. Zvolení účetního období a zadání data, k jakému se budou vytvářet opravné položky.

- Uživatel může zvolit „neuzavřené“ účetní období, do kterého se bude ukládat zaúčtování opravných položek. Může to být pouze „neuzavřené“ účetní období a jen do konce účetního roku.
- Dále je nutné zadat datum, ke kterému se má zobrazit stav opravných položek, tj. kolik je již vytvořeno a kolik položek je k danému datu ještě možné vytvořit. Toto datum může být pouze v intervalu od aktuálního účetního období do konce roku. Implicitně se nabízí poslední den zvoleného účetního období. Stav úhrad pohledávek se bere vždy k aktuálnímu stavu.

4.2. Zobrazení a označení pohledávek

Zobrazené pohledávky je možné označit podle toho, jak se bude s danou pohledávkou dále pracovat.

Existují tyto typy (režimy):

- mezera - nová pohledávka, uživatel ještě neoznačená,
- A** - evidovaná pohledávka, ke které se mají tvořit opravné položky,
- S** - splátkový kalendář (netvoří se opravné položky),
- N** - pohledávka, ke které se nebudou tvořit opravné položky

Zobrazení pohledávek je řízeno filtrem - různými pohledy. Implicitně se zobrazují pouze „nové“ (mezera) nebo „evidované“ (**A**) pohledávky, ke kterým je v daném období možné tvořit opravné položky nebo jsou to uhrazené pohledávky, ke kterým byla vytvořena opravná položka a je nutné ji zrušit. Klávesou **F5** je možné zobrazit i ostatní typy.

V této fázi zpracování je třeba označit jednotlivé pohledávky potřebným typem. Označení pohledávek lze kdykoliv měnit. Při jakékoliv změně typu pohledávky se automaticky vytvoří i odpovídající opravná položka (doúčtování, odúčtování).

Nové pohledávky, které jsou označené „mezera“, a ke kterým se budou počítat opravné položky, není nutné označovat „**A**“. Při prvním zaúčtování opravné položky (klávesou **F8**) se tyto pohledávky označí automaticky typem „**A**“.

Zobrazení pohledávky ukazuje doposud zaúčtovaný celkový stav opravných položek a návrh nových opravných položek k zadanému datu. Návrh je zobrazen pouze u pohledávek v režimu „**A**“ nebo u nových (mezera).

a) Označení pohledávek, ke kterým se nebudou vytvářet opravné položky

Označit ty pohledávky, ke kterým se nemají tvořit opravné položky (Typ=**N**). Pokud je již vytvořena opravná položka (typ=**A**), pak se v momentě převedení do režimu **N** zruší a odúčtuje celá opravná položka (uživatelský dotaz).

b) Označení pohledávek, ke kterým je sjednán splátkový kalendář

Označit pohledávky, ke kterým se nemají tvořit opravné položky, ale je k nim vydán splátkový kalendář (Typ=**S**). Pokud je již vytvořena opravná položka (typ=**A**), pak se v momentě převedení do režimu **S** zruší a odúčtuje celá opravná položka (uživatelský dotaz).

4.3. Prvotní kontrola údajů u pohledávek, ke kterým budeme tvořit opravné položky

Před vlastním zaúčtováním je vhodné zkontrolovat hodnotu údaje „Zbývá uhradit“ a případně upravit. Pro kontrolu lze použít klávesu **F10 – detail**.

U pohledávek z vnitřních dokladů je třeba zkontrolovat a upravit údaj „Datum splatnosti“.

Po úpravách těchto údajů se automaticky přepočítá počet dnů, výše % a Kč, které je možno odepsat.

U pohledávek, které mají navrženou hodnotu k odpisu, se v údaji „Akce“ objeví znaky „**“ (dvě hvězdičky).

4.4. Evidování a účtování opravných položek

Pokud výše „možné“ opravné položky souhlasí, lze použít klávesu **F8** pro automatické zaúčtování „navržené“ částky opravné položky (viz druhý řádek pohledávky).

Klávesa **F8** způsobí:

- zaúčtování:

- a) nabídne se seznam (předem připravených) automatických operací (pouze Uct="O"), ze kterého si lze vybrat příslušnou automatickou operaci pro zaúčtování opravné položky (1),
- b) v případě, že není připravena automatická operace, lze provést zaúčtování „ručně“ přímo do zobrazeného formuláře
- c) vytvořený účetní doklad je uložen do aktuálního účetního období, do v parametrech zadaného, účetního deníku (implicitně **053**), pod novým číslem dokladu (číslo dokladu v parametrech + 1),

- evidenci výše opravných položek:

- d) u nových pohledávek (typ=mezera) se nastaví typ pohledávky „A“ (vytvářejí opravné položky),
- e) vytvořená opravná položka se přičte k celkové opravné položce a vynuluje se „návrh“ (Možno tvořit),

(1) – V roce 2012 se pro účty, jako je např. 315, část tvorby opravné položky, zaúčtuje automaticky na účet 406.

POZOR:

Pokud se nevybere automatická operace a ani se nic „ručně“ nezaúčtuje, tak zůstane opravná položka nezaúčtována. Dodatečně ji lze zaúčtovat pomocí funkce vyvolané stiskem kláves **Shift+F8** na dané pohledávce. **Nedoporučujeme** účtovat tvorbu opravné položky **přímo do účetního deníku**, protože by chyběla vazba mezi zaúčtováním a evidencí opravných položek.

4.5. Rušení opravných položek

a) při úplné úhradě:

Pokud je pohledávka **celá uhrazena** a byla a v minulosti na ni byla vydána opravná položka, pak je v údajích „Akce“ označena znaky „!!“. Nabízí se tak již vytvořená opravná položka ke zrušení a zaúčtování.

b) při částečné úhradě:

Je-li pohledávka **částečně uhrazena**, tak se přepočítá již vytvořená opravná položka a nabízí se rozdíl k úpravě opravných položek a zaúčtování tohoto rozdílu. V údajích „Akce“ označena znaky „**“. Pro provedení se použije kláves **F8**.

POZOR - jak lze zjistit, že je opravná položka už vytvořená?

V údajích „Možné vytvořit“ je nulová hodnota, v údajích „Akce“ nejsou žádné znaky a ve sloupcích „Bylo již vytvořeno“ jsou uvedeny hodnoty. Klávesou **F10-detail** lze zjistit i zaúčtování. Ke zjištění výše opravných položek je vhodné využít odpovídající sestavu.

4.6. Tisk sestavy

Na závěr zpracování je vhodné vytisknout sestavu **Vytvořené opravné položky se zaúčtováním** za dané období, která by měla sloužit jako příloha k účetním dokladům, týkajících se tvorby opravných položek k pohledávkám.

K dispozici jsou sestavy:

- **Opravné položky – aktuální stav (Uc51a)**
- **Opravné položky včetně zaúčtování (Uc51b)**
- **Pouze opravné položky se zaúčtováním (Uc51b)**
- **Účetní doklady k opravným položkám za měsíc (Uc51d)**

POZOR :

- Sestavy se vztahují vždy pouze k těm pohledávkám, které má uživatel filtrem vybrané!
- Před sestavami je třeba vždy **provést nabízenou obnovu** stavu na účtech z deníků, není-li nastavena automaticky.

4.7. Kontrola prvotních dat pohledávek

Zobrazená data pohledávek se kontrolují na účetní data pohledávek. Tj. zda dané pohledávce uvedené v knize vydaných faktur nebo vnitřních dokladů odpovídá i účetní obrat na daných účtech. Účty, na které se kontrola provádí, jsou uvedeny v distribučním číselníku účetní osnovy (Cis3Uc04).

Položky, které vykazují některý z nedostatků, jsou označeny znakem „?“ (otazník) ve sloupečku „?“ . Na příčinu problému se lze podívat klávesou **F10** =Detail. Popis nedostatků je v této dokumentaci v kapitole 7.2. Popis údajů.

4.8. Opravy dat pohledávek

Někdy je třeba opravit některé údaje v zobrazených pohledávkách:

a) **Datum splatnosti:**

- lze opravit pouze u vnitřních dokladů. Původní datum splatnosti se nasazuje pouze z údaje „**datum došlo**“, který se jako jediný uvádí při pořízení vnitřního dokladu.

b) Hodnotu částky „**uhrazeno**“, resp. „**zbývá uhradit**“:

- tyto hodnoty je možné opravovat pouze u prvotních dokladů, tj. v knize vydaných faktur nebo vnitřních dokladů. Lze to provést po zobrazení historie úhrad (funkční klávesa **Shift F7**). Jednoduše se k této funkci dostat přes klávesu **F10-Detail**.

c) Zaúčtování opravných položek

- Opravu lze provést klávesou **ShiftF8** přímo na dané položce

d) Zaúčtování vlastní pohledávky (předpisu, platby)

- Pouze opravou v účetních denících. Po nalezení příslušného dokladu (i ve starších měsících) klávesou **ShiftF2**. Tj. oprava s vazbou na prvotní doklad. Oprava bez vazby je sice účetně v pořádku, ale neprojeví se u prvotního dokladu ani u opravných položek.

5) Tvorba a zaúčtování opravných položek u pohledávek z programu KEO - Poplatky

- Pracuje se přímo s informacemi z programu KEO-Poplatky. Výběr se provádí z předpisů poplatků i ze zaplacených poplatků. Vybírají se položky, které splňují níže uvedenou podmínku.
- Výběrová podmínka:
Datum uskutečnění úč.případu je menší nebo roven datu „ke dni“ a zároveň je
datum platby větší než „ke dni“ nebo **datum platby rovno nule** a zároveň je
částka je větší než nula a zároveň je
použit k zaúčtování vybraný SU.

Poznámka:

- Datum „**ke dni**“ je uživatelem zadané datum, ke kterému se opravné položky počítají.

6) Postup práce pro tvorbu opravných položek bez zaúčtování

Pokud nechceme využívat automatické zaúčtování, tak funkčnost programu je značně omezena.

Postup práce je následující:

- Postupujeme dle bodu 1 až 5.
- Vytiskneme sestavu „Návrh tvorby opravných položek k pohledávkám k datu: xxxxxx“.
- Uděláme tvorbu OP přes klávesu **F8**, ale nevybereme automatickou operaci a opustíme i formulář se zaúčtováním.

7. Ruční evidence pohledávek

Pohledávky, které nejsou nikde evidovány v prvotních dokladech lze evidovat ručně. To znamená jednoduše pořídit do evidence. S těmito pohledávkami, které nemají, a ani nemohou mít vazbu na účetnictví (chybí jednoznačný identifikátor), je možné potom pracovat jako s ostatními pohledávkami. I u nich lze provádět zaúčtování opravných položek.

8. Opravné položky z Poplatků

Výběr pohledávek z poplatků pro systém „Opravných položek“ se provádí testem na údaj označený v poplatcích jako „Datum plnění“, který obsahuje „datum uskutečnění účetního případu“ (DUUP), nebo „datum zdanitelného plnění“ (DUZP). Do výběru se dostanou **nezaplacené poplatky**, u kterých je uvedený datum **menší nebo roven** zadanému datu pro výběr pohledávek.

Do výběru se dostanou i zaplacené poplatky, které ale nebyly k zadanému datu pro výběr do opravných položek ještě zaplacené.

Další podmínkou pro předání do „Opravných položek“ je, aby poplatek používal pro své zaúčtování (v číselníku autom.operací zaúčtování poplatku) ještě **syntetický účet** pohledávky, pro které se mají opravné položky vytvářet. V případě, že se poplatky se neúčtují, resp. u vybraného poplatku neexistuje v číselníku automatických operací zaúčtování, se tato pohledávka **předává**, jako kdyby měla odpovídající SU.

Pohledávky, resp. poplatky se stejným klíčem, tj.: „číslo a typ poplatku, specifikace poplatku (specifický a variabilní symbol), datum splatnosti“, se **sčítají** a předávají do „Opravných položek“ jako **jedna položka**.

Poznámka u předávaných položek obsahuje identifikaci poplatku. Jednotlivé údaje jsou odděleny znakem „\“:
jména poplatníka (prvních 10 znaků),
datum plnění ve tvaru MMY,YY,
název poplatku (prvních 14 znaků).

Zaúčtování „opravných položek“ z Poplatků v subsystému KEO-Účetnictví automaticky rozlišuje dle stáří pohledávky rozúčtování pro minulé roky a aktuální rok.

9. Vysvětlivky, popis údajů a funkcí

9.1. Vysvětlivky:

<i>OP</i>	-	<i>opravná položka</i>
<i>Možno tvořit</i>	-	<i>na základě zadaného data se vypočítá výše opravné položky (+/-), kterou je možno tvořit</i>
<i>Celková opravná položka k zadanému datu = „Bylo již vytvořeno“ + „Možno tvořit“</i>		
<i>Tvorba OP</i>	-	<i>částka z údaje Možno tvořit se přičte k údaji Bylo již vytvořeno</i>
<i>Zaúčtování OP</i>	-	<i>automatické zaúčtování do účetního deníku</i>

9.2. Popis údajů:

Rok/Doklad	-	pořadové číslo dokladu nebo jiná identifikace
Firma	-	informace z prvotního dokladu o obchodním partnerovi nebo poplatníkovi
Fakturační částka	-	celková výše pohledávky
Datum splatnosti	-	datum splatnosti
Bylo již vytvořeno	-	celkem vytvořená opravná položka v Kč
%	-	celkem vytvořená opravná položka v %
Dr	-	naposled použitá automatická operace pro zaúčtování opravné položky
VS	-	variabilní symbol
SUAU	-	účet, na kterém je evidovaná pohledávka
?	-	znak „?“ označuje položky, které mají jeden z následujících problémů:

		a) neexistuje zaúčtování v účetních denících nebo
		b) liší se výše celkové částky pohledávky v knize a částka zaúčtovaná v deníku nebo
		c) liší se výše celkové částky úhrady v knize a částka zaúčtovaná v deníku
Zbývá uhradit	-	nezaplacená část pohledávky
Dny	-	celkový počet dnů po splatnosti
Možno tvořit:		
%	-	výše možné tvorby opravné položky v %
Kč	-	výše možné tvorby opravné položky v Kč
Typ	-	označení typu položky: mezera - nová položka A - k pohledávce se tvoří opravná položka N - k pohledávce se netvoří opravná položka S - pohledávka je ve splátkovém režimu a tudíž se k pohledávce se netvoří opravná položka
Akce	-	požadavek na akci uživatele: ** - je možná tvorba OP (návrh $OP < > 0$) !! - je možné zrušit nebo opravit OP (dlužná částka=0 a zároveň je ještě evidována OP)

9.3. Funkční klávesy:

F5	-	filtr (pohledy): - 1. Položky s možnou tvorbou OP „A“ - Z. všechny položky „A“, „S“, „N“ - A. jen evidované „A“ - S. jen splát. kalendář „S“ - N. jen neevidované „N“ -
shift+F6	-	nabídka sestav: - Opravné položky – aktuální stav (Uc51a) - Opravné položky včetně zaúčtování (Uc51b) - Pouze opravné položky se zaúčtováním (Uc51b) - Účetní doklady k opravným položkám za měsíc (Uc51d)
F8	-	tvorba a zaúčtování opravné položky, ve výši uvedeného návrhu
Shift+F8	-	zaúčtování opravné položky (ve výši již existující opravné položky), pokud nebyla ještě použita funkce F8 , tak se nabídne tvorba opravné položky
F9	-	změna stavu pohledávky: A - k pohledávce se tvoří opravná položka N - k pohledávce se netvoří opravná položka S - pohledávka je ve splátkovém režimu a tudíž se k pohledávce se netvoří opravná položka
F10	-	detail zobrazí: - Historii plateb, - Zaúčtování pohledávky, - Zaúčtování opravných položek.

Zpracovala: I. Mrtková
Dne: 16.ledna 2013